

A szenvedélybeteg diszfunkcionális családja, környezete

Kassai-Farkas Ákos

Dömös

Kisbér-Ferenczy-Csepel-ELTE/SE
Osztály-magán-gondozó-oktatás

Miről beszélek

- Az alkoholról
- Társadalmi vonatkozások
- Alkoholbetegség
- Környezet

AZ ALKOHOLRÓL

Általában

- Jó

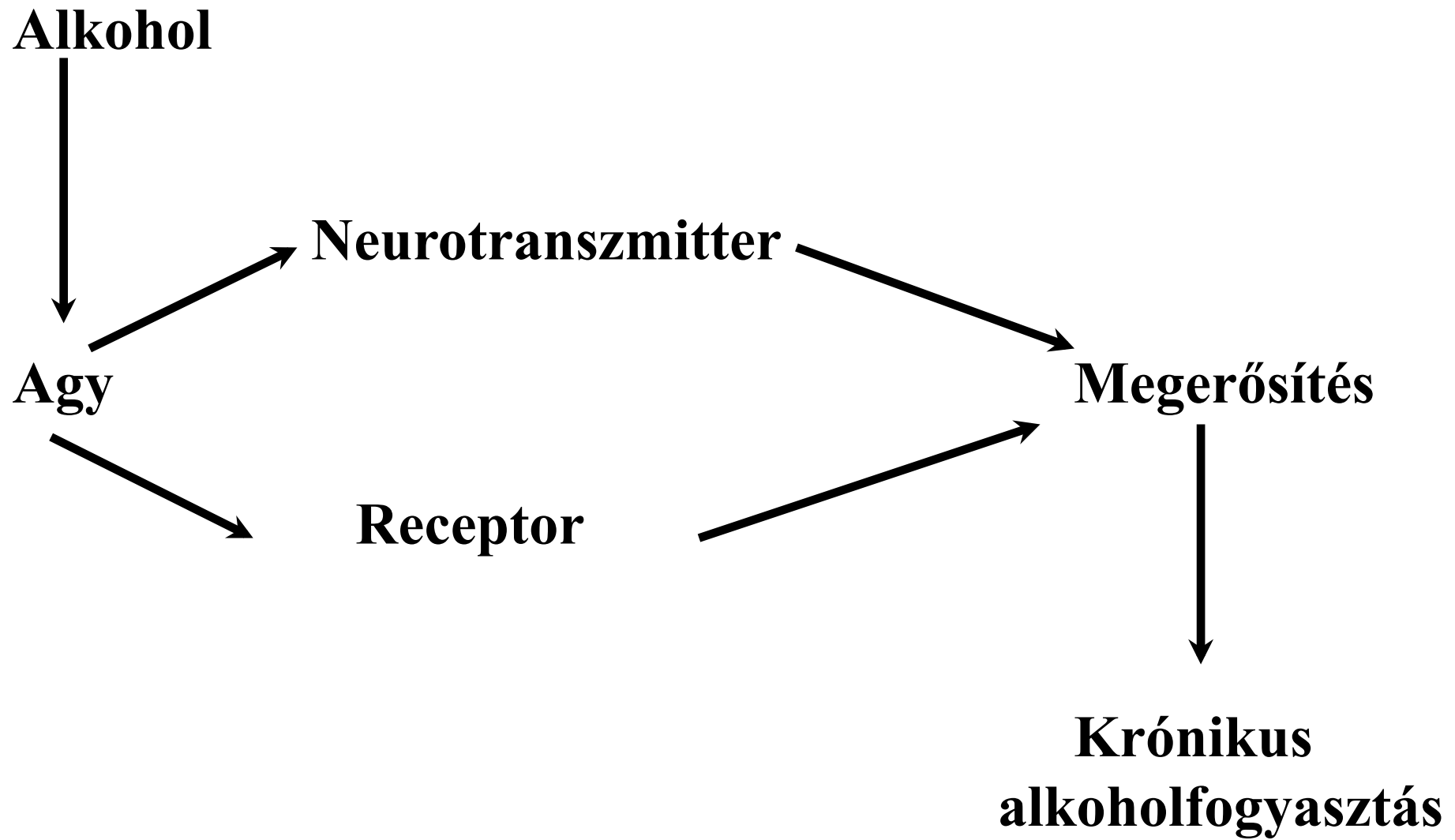
- Ha emésztési problémám van **sört** iszom, ha nincs étvágyam **fehér bort** iszom, alacsony vérnyomásra jöhet a **vörösbor**, magas vérnyomásra a **Scotch**, ha megfázom, pálinkát iszom.

- Jó, jó, de mikor iszik a néni vizet?

- **Olyan betegségem még sose volt**

- Hipokrit attitűd

TÁRSADALMI VONATKOZÁSOK

Általában

- Szokások
- Pálinkatörvény

Omar Khajjám

<http://mek.oszk.hu/00200/00212/00212.htm>

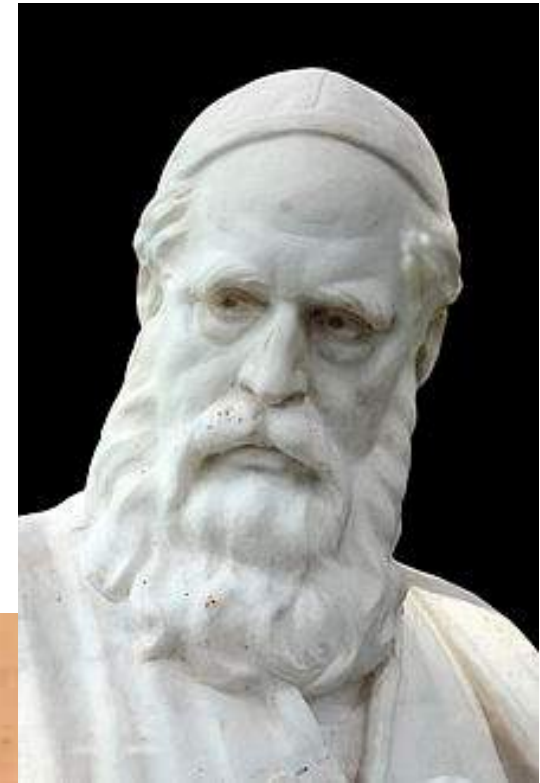
Bort iszom, mint fűzfa gyökere
tiszta vizet.

Allah nagy. Ő mindent tud. És én
ebben hiszek.

Mikor megteremtett, már tudta,
hogymennyit fogok inni.

Hát iszom. A Mindentudót
megcáfolni - minek?

(Képes Géza)

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f8/Omar_Khayyam_Profile.jpg/220px-Omar_Khayyam_Profile.jpg

ALKOHOLBETEGSÉG

Mi az alkoholbetegség?

„Alkoholproblémás az az ember, akinek az alkohollal ok-okozati összefüggésben szomatikus, pszichikus, egzisztenciális vagy familiáris gondjai keletkeztek. ”

(Jellinek/Levendel)

APA kezelési irányelvek, 1995

... alkoholfüggőségben szenvedő betegek
gyógykezelésében gyakran csak a
visszaesések gyakoriságának és
súlyosságának az enyhítése lehet reális
célkitűzés ...

APA Practice Guideline for the treatment of patients with substance use disorders:
alcohol, cocaine, opioids.

[Am J Psychiatry 1995 Nov; 152 (11 Suppl) J-59]

„FRAMES” MÓDSZER

- Feedback
  - állapotfelmérés, értékelés, összefüggések visszajelzése
- Responsibility (*felelősség*)
  - felelősségtudat javítása, önsegítő anyagok...
- Advice (*tanács*)
  - kockázatcsökkentés érdekében!
- Menu
  - lehetséges kezelési módok - választás - elkötelezettség
- Empathy
  - empátiás, elfogadó, támogató légkör
- Self-efficacy (*hatékonyság*)
  - saját erőből elérhető változások támogatása

dependencia vs autonómia

„a modern pszichoterápia paradoxona: ahhoz, hogy a páciens nagyobb önkontroll érjen el, először alá kell rendelnie magát valaki másnak.

...ahhoz, hogy szabad legyen, meg kell tanulnia a fegyelmet, tehát engedelmességet kell tanulnia...

...ez csak akkor lehetséges, ha valaki megengedi a terapeutának, hogy befolyásolja őt, de a páciensek általában ellenállnak ennek a törekvésnek.”

(Hans H. Strupp)

KÖRNYEZET

ERIC BERNE

- Alkoholista
- Üldöző
- Megmentő
- Balek
- Agitátor
- Összekötő
- Én
- Aki számon kér
- Aki minden körülmények között segít
- Aki hitelt ad
- Aki meghív
- Aki közvetít

Az alkoholista játszma

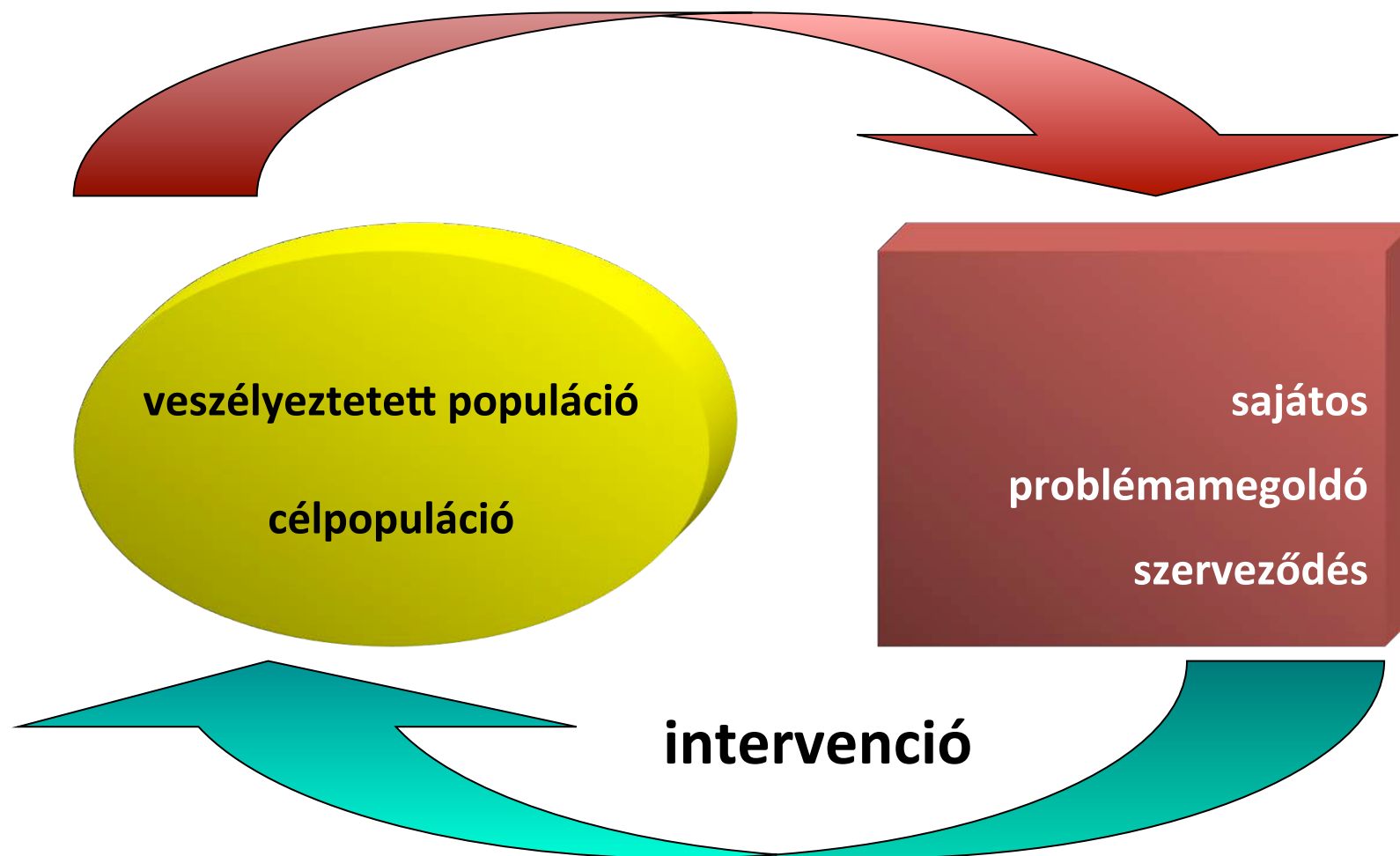
Ismétlődő játszma lehet például, ha az alkoholista frusztrálódik otthonában házsártos felesége (üldöző) nyomásától, és elmegy otthonról. Nem visz magával pénzt, de felejteni szeretne. Szerencséjére fordulhat édesanyjához (balek), aki biztosítja fiát igazáról, ad neki pénzt is bármely mondvacsinált indokra. A férfi lemegy a kocsmába, ahol a pultos (összekötő) tele tölti a poharát, amíg van pénze. Az italozásba esetleg becsatlakozik egy jóbarát (agitátor), aki nem hagyja, hogy a férfi abbahagyja a fogyasztást (neki is kell a társaság). Aznap részegen esik be otthon az ágyába, ahol felesége rosszul érzi magát és megmentővé válva segíti gyámoltalan párját. Majd elmegy orvosához, akinek elpanaszolja visszaesését, aki magára veszi a terhet és újabb terápiát javasol. És a kör folytatódik.

Pygmalion- effektus

- Önmagát beteljesítő jóslat
- Rosenthal és Jacobson / 1968/
- Mindig együtt beszélek
- Nem engedem a környezetet elmenekülni (ha még van)
- KORAI AKTIVITÁS

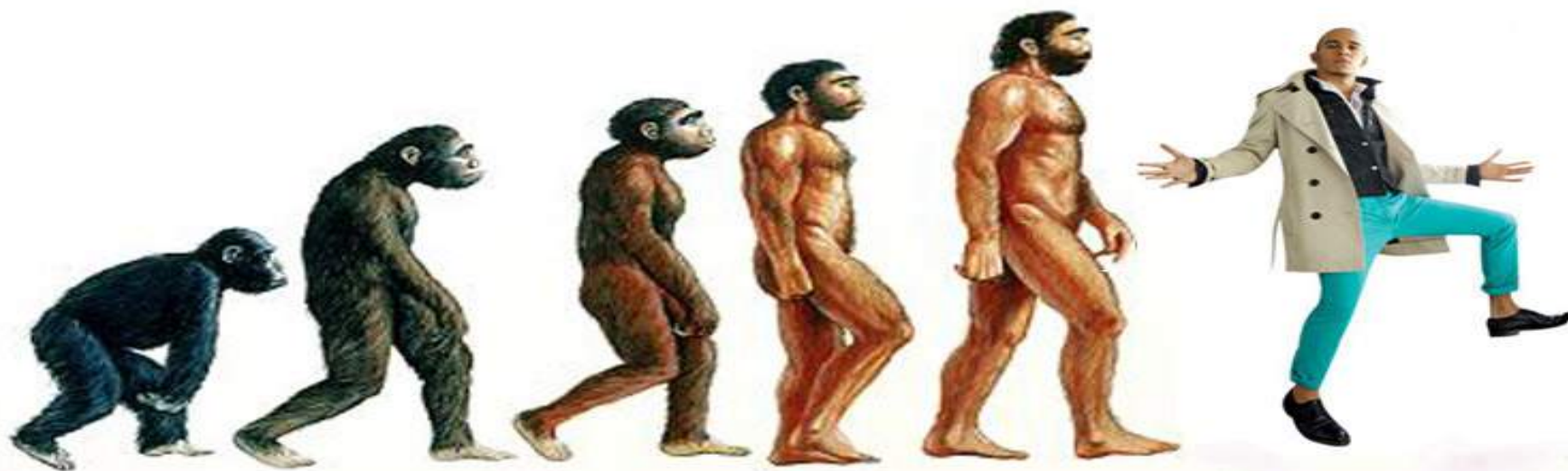
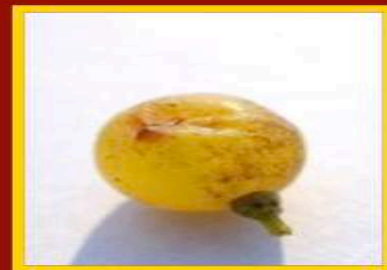
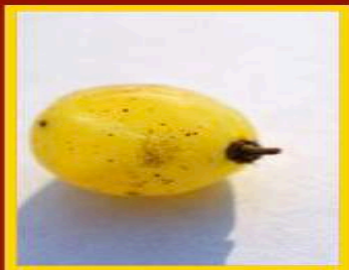

... ”a baj jelzést ad önmagáról” ...

KÖVETKEZTETÉSEK

A töppedés fázisai

2017.02.10.

Berekfürdő

22

**TEGNAP ESTE ANNYI
VODKÁT ITTAM,**

**HOGY MIKOR MA FELKELTEM,
OROSZ AKCENTUSOM VOLT**

A sikeres sikertelen

- 55 éves egyetemi docens
- Házassági válság
- Csodáló egyetemista “lányok”
- Elcsábulás – kudarc – vigasz – szégyen – és újra
- Egyedül – hajéktalan – az intellektuális fölény csalóka illúziója

2017.02.10.

Berekfürdő

25

1 évvel a nyugdíj előtt

- Depresszió – gyógyszeres kezelés – sikeres
- Gyógyszer abbahagyás – visszaesés
- Öngyógyítás – szégyen – izoláció –
- Cry for help – támogató család -30 éven keresztül

A SZENVEDÉLYBETEGSÉG KOMPLEX, ÖSSZETETT FOLYAMAT. A FELÉPÜLÉSHEZ AZ ALÁBBI SÍKOKON KELL TÁMOGATÁS

- 1. FIZIKAI (gyógyszerek, egészséges életstílus)**
- 2. PSZICHOLÓGIAI (stressz-szabályozás,
haragszabályozás, észszerű gondolkodás)**
- 3. SZOCIÁLIS (kapcsolatok, kommunikálás,
tanácsadó közösség, bizalom)**
- 4. SPIRITUÁLIS (lelki vezetés, bizalom,
meditáció)**

Májtranszplantációra várva

- 38 éves nő
- 5 é magzati alkoholszindrómás gyermek
- Váló férj

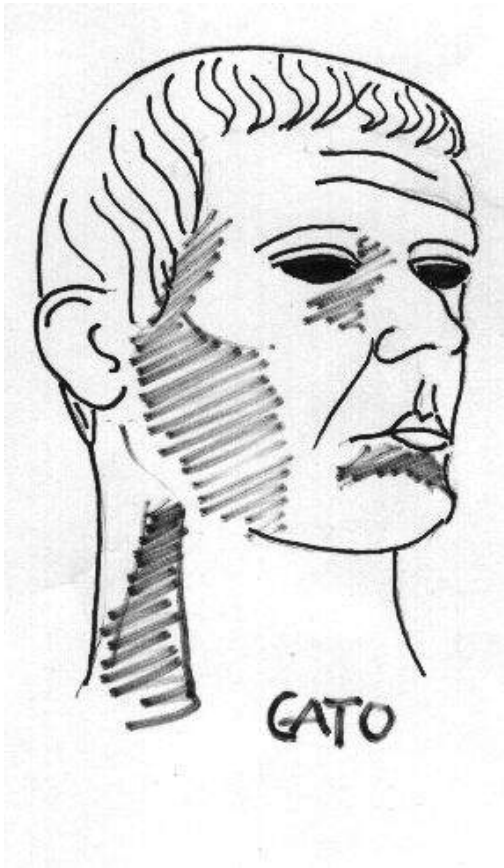
Ha reggel úgy érzed, hogy
rossz napod lesz, csak igyál
meg egy citromos sört.

Annál szarabb már úgyse
történhet veled aznap!

Szégyen és öngyilkosság

- 48 éves szakmunkás
- Elvált feleség
- Felnőtt lány – elvesztette a bizalmat
- Pista bácsi
- Visszajött
- Pseudodementia – afta – munka – suicidium
- SZÉGYEN

NÉGY ARANYSZABÁLY:

- ne mindennap!
- töményet soha!
- mindig étkezéshez kötve!
- mindig családi körben!